

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของอำเภอฮอด
จังหวัดเชียงใหม่

PUBLIC PARTICIPATION IN DISASTER PREVENTION AND MITIGATION OF HOT DISTRICT IN CHIANGMAI PROVINCE

อภิรักษ์ รุจิระภูมิ

Apirak Rujirapoom

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
Public Administration School of Management Science Sukhothai Thammathirat Open University

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์

Theppasak Boonyarataphan

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

School of Management Science, Sukhothai Thammathirat Open University

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด (2) ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด (3) ศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด (4) เสนอแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด

การศึกษาค้นคว้านี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเน้นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ จาก 6 ตำบล รวม 37,917 คน และสุ่มตัวอย่างได้จำนวน 396 คน จากการใช้สูตรทอยยามาเน โดยกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 (2) ประชากรที่เป็นผู้บริหารในพื้นที่จำนวน 8 คน ซึ่งได้แก่นายอำเภอฮอด และนายกองตรีปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตอำเภอฮอด ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ใช้การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย และการวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด อยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยด้านด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด โดยมีระดับความสัมพันธ์ในทางบวกค่อนข้างสูง (3) จุดแข็งคือประชาชนส่วนใหญ่มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม จุดอ่อนคือทรัพยากรในการดำเนินงานมีไม่เพียงพอทั้งในด้านบุคลากรและงบประมาณ ในด้านโอกาส คือเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยช่วยลดระยะเวลาและขั้นตอนในการทำงาน อุปสรรคคือสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ (4) ข้อเสนอแนะคือภาครัฐควรสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการนำนโยบายประชาธิปไตยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติให้แก่หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ และชุมชนอย่างเพียงพอ ควรมีการประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ และความตระหนักให้แก่ชุมชน อย่างทั่วถึง ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของชุมชนเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งควรนำโอกาสด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินนโยบายประชาธิปไตยในด้านสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ABSTRACT

The purposes of this independent study were to (1) study the level of public participation in disaster prevention and mitigation of Hot district (2) study independent variables correlated with public participation in Hot district (3) study strengths, weaknesses, opportunities, and treats of public participation

in disaster prevention and mitigation of Hot district and (4) recommend the methods to enhance the public participation in disaster prevention and mitigation of Hot district

This independent study was a survey research emphasized on quantitative research. The Populations consisted of 2 groups as follows: (1) populations live in Hot district from 6 areas total 37,917, calculated by Taro Yamane formula at the confidence level 95 percent (2) populations consisted of 8 people who are Hot's sheriff and the executives of municipalities in Hot district, using purposive sampling method and collected data by the interview form. For the quantitative data, using descriptive statistics as follows; frequency, percentile, mean, standard deviation, and inferential statistics as follows; t-test, One-Way ANOVA and Pearson correlation coefficient. For qualitative data used inductive analysis and typological analysis.

The results of this independent study were as follows; (1) the level of public participation in disaster prevention and mitigation of Hot district has the moderate level (2) environmental managing factor and public participation in policy implementation correlated with public participation in disaster prevention and mitigation of Hot district, have strong positive (3) strength was high conscious of people, weakness was lacking of resource such as human resource, tools and money, opportunity was new technology and innovation that reduce time and process, and threat was economic depression (4) recommendations as followings : the government should support required resource sufficient to implement environmental management policy in area's department and community, there should be public relations, knowledge management, and raise community's awareness thoroughly, promote community to enhance economic and make use of opportunity in advanced technology to support implement environmental management policy

Keyword: Public Participation, Chiang Mai Province, Disaster Prevention and Mitigation

บทนำ

ปัจจุบันสาธารณภัยเป็นปัญหาสำคัญของโลก และยิ่งจะทวีความรุนแรงมากขึ้น จากการที่ภูมิอากาศของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (Climate Change) ทำให้ภาวะอากาศแปรปรวน อาทิ โลกร้อน ปรากฏการณ์เอลนีโญ และปรากฏการณ์ลานีญา ซึ่งเกิดจากการตัดไม้ทำลายป่า การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมากมายจนผิดปกติ ก๊าซเรือนกระจกที่ถูกปล่อยออกมาจำนวนมากล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้ภัยพิบัติทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น United Nations (UN) ได้กำหนดวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. 2558 (post-2015 development agenda) ตามกระบวนการทศวรรษ "การพัฒนาที่ยั่งยืน" โดยประเด็นสำคัญของวาระการพัฒนาภายหลังปี พ.ศ. 2558 คือ การจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals—SDGs) มีเป้าหมายลำดับที่ 13 คือ การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งนำไปสู่การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติครั้งที่ 3 ณ เมืองเซนได ประเทศญี่ปุ่น โดยประเทศไทยได้รับรองกรอบการดำเนินงานเซนไดเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ.2558-2573 (Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030: The Sendai Framework)

มีเป้าหมายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงใหม่และลดความเสี่ยงที่มีอยู่ เพื่อป้องกันความล่อแหลมและเปราะบางต่อภัยพิบัติให้น้อยลง และช่วยเตรียมความพร้อมในการเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูหลังเกิดภัยที่มีประสิทธิภาพ (Department of Disaster Prevention and Mitigation, 2016)

ประเทศไทยตั้งอยู่ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีลักษณะภูมิอากาศร้อนชื้น (Tropical Rainy Climates) ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งจะปกคลุมประเทศไทยช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะพัดปกคลุมประเทศไทยระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ อีกทั้งยังได้รับอิทธิพลจากพายุดีเปรสชันซึ่งสลายตัวจากพายุไต้ฝุ่นบ่อยครั้ง ซึ่งภัยพิบัติที่ประเทศไทยมักเผชิญคืออุทกภัย ในปี พ.ศ. 2554 หรือที่เรียกว่ามหาอุทกภัย ซึ่งเกิดจากพายุหนักขึ้นฝั่งเวียดนามตอนเหนือ ทำให้ฝนตกอย่างหนักในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้น้ำไหลจากแม่น้ำสาขาลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาทำให้ส่งผลกระทบต่อภาคกลางของประเทศ เกิดความเสียหายโดย World Bank ได้ประเมินความเสียหายอยู่ที่ 1.43 ล้านล้านบาท

(Department of Disaster Prevention and Mitigation, 2016)

จังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่บริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าละเมาะ มีพื้นที่ 20,107.057 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ภูเขาคิดเป็นร้อยละ 80 ของพื้นที่จังหวัด ส่วนพื้นที่ราบมีร้อยละ 20 ของพื้นที่จังหวัด ด้วยสาเหตุที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ซึ่งในห้วงฤดูฝนหากเกิดฝนตกติดต่อกันในปริมาณมาก จะเกิดอุทกภัยน้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่มจากจากพื้นที่ภูเขาบ่อยครั้ง ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชน และสิ่งสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ในเส้นทางผ่านของน้ำ ส่วนในฤดูแล้งจะเกิดภาวะขาดแคลนน้ำ หรือภัยแล้ง รวมถึงวาตภัย เป็นจำนวนบ่อยครั้ง

พื้นที่ทางตอนใต้ของจังหวัดเชียงใหม่มักเกิดอุทกภัย ภัยแล้ง และวาตภัย ทำให้เกิดความเสียหายรุนแรงอันเนื่องมาจากสภาพพื้นที่เป็นที่รับน้ำของเขื่อนภูมิพล ในฤดูน้ำหลาก ประกอบกับสภาพบ้านเรือนที่ไม่แข็งแรง และยิ่งจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งในที่ผ่านมาได้เกิดสาธารณภัยขึ้นเป็นจำนวนหลายครั้ง โดยเฉพาะอุทกภัย พื้นที่บางส่วนของอำเภอฮอดได้ถูกกันไว้เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับรองรับน้ำเหนือเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ในฤดูน้ำหลากพื้นที่เหล่านี้จะถูกน้ำท่วมขัง ส่วนในฤดูแล้งก็จะมีภัยแล้ง และยังเกิดพายุฤดูร้อนบ่อยครั้ง โดยแต่ละภัยจะสร้างความเสียหายให้แก่บ้านเรือนประชาชนและพืชผลเกษตรเป็นจำนวนมาก แม้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย(กฟผ.) ได้จ่ายค่าเวนคืนพื้นที่ให้แก่ชาวบ้าน แต่ยังมีบางพื้นที่ไม่ได้ย้ายออกไปยังคงทำกินพื้นที่เหนือเขื่อนภูมิพล

อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 90 กิโลเมตร มีประชากร 37,917 คน ประกอบด้วย 4 ชนเผ่า ได้แก่ชาวไทยพื้นเมือง ชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ชาวไทยภูเขาเผ่าลัวะ มีเนื้อที่ 1,430 ตารางกิโลเมตร ลักษณะทั่วไปเป็นป่า ภูเขาสูง ส่วนใหญ่เป็นเขตป่าสงวน อุทยานแห่งชาติ นิคมสหกรณ์ และเขตน้ำท่วมของ กฟผ. ซึ่งเป็นเขตที่กันไว้เป็นพื้นที่รองรับน้ำของเขื่อนภูมิพล โดยอำเภอฮอดแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ่อสลี ตำบลบ่อหลวง

ตำบลหางดง ตำบลฮอด ตำบลนาคอเรือ ตำบลบ้านตาล ซึ่งที่ผ่านมาได้มีเหตุสาธารณภัยทำให้เกิดความสูญเสียเป็นจำนวนมาก อาทิ วาตภัย อุทกภัย อุบัติเหตุทางถนน จากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม และที่ราบสูง บางแห่งเป็นถนนลูกรัง ห่างไกลจากตัวอำเภอ ยากแก่การเข้าถึง บางแห่งไม่สามารถติดต่อสื่อสารกับโลกภายนอกได้เนื่องจากอยู่ในบริเวณอับสัญญาณโทรศัพท์มือถือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครอง ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องด้านการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยใช้ระยะเวลาเดินทางเข้าไปช่วยเหลือ ทั้งในด้านการอพยพ การกู้ชีพ กู้ภัย การดูแลความปลอดภัย การประสานงานต่างๆ ดังนั้น เพื่อลดความสูญเสียทั้งด้านชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ประหยัดงบประมาณในการฟื้นฟู จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ประชาชนทุกคนในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ จะต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

จากข้อมูล เหตุผล ความจำเป็น และปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพิจารณาฝึกอบรมให้ความรู้ แนะนำในลักษณะพี่เลี้ยง ในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การเตรียมตัวก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และภายหลังเกิดเหตุ และจัดทำเป็นองค์ความรู้ของชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์ในภายภาคหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด

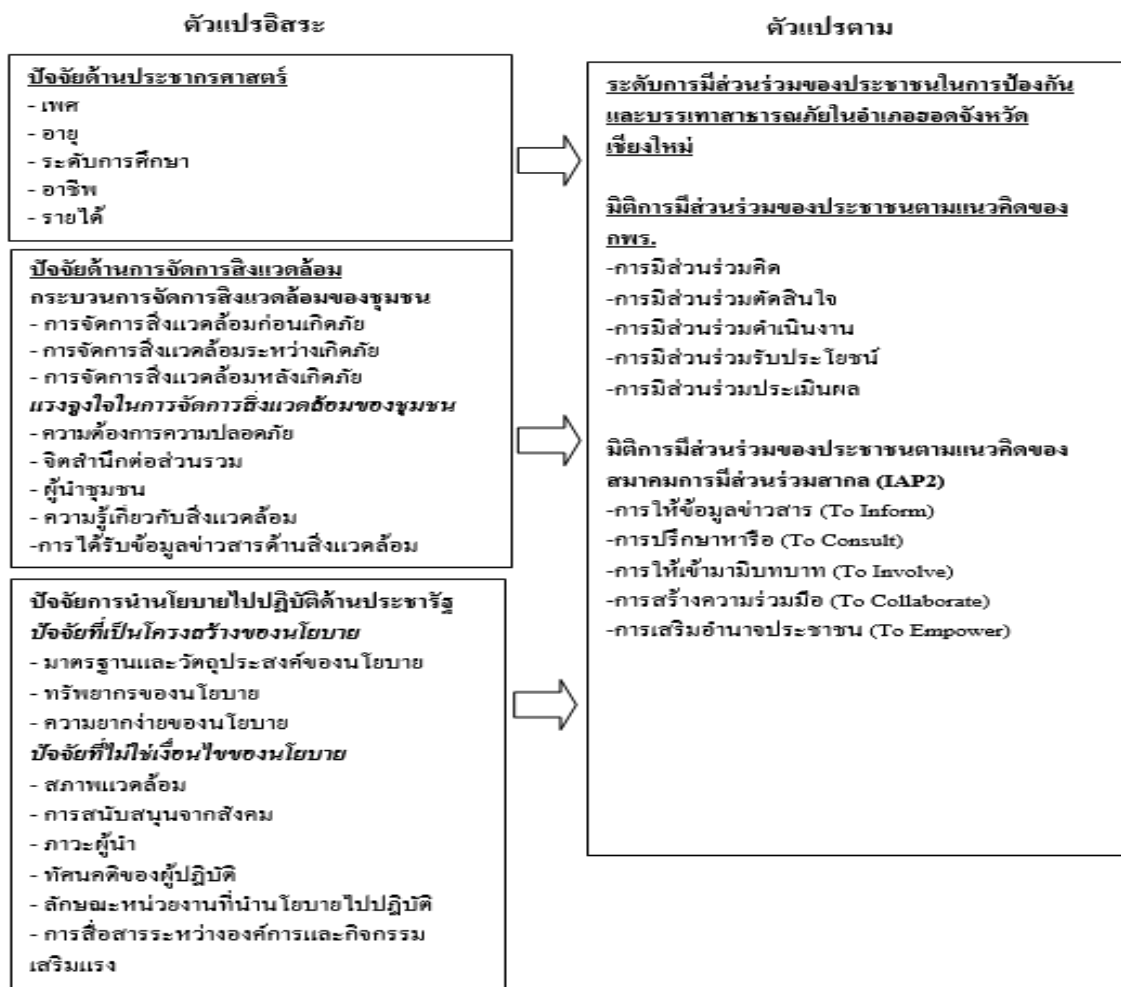
2.3 เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด

2.4 เพื่อเสนอแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(2556) และสมาคม

การมีส่วนร่วมสากล (IAP2) (Office of the Public Sector Development Commission, 2013) การจัดการจัดการสิ่งแวดล้อมและการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชารัฐ (Van Meter และ Van Horn, 1975) (Sabatier และ Mazmanian, 1989) (Jantarasorn V, 2002) กำหนดกรอบแนวคิด การวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

จากงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย : กรณีศึกษาอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ (Samartkit T,2003) และ ผลงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอศรีษะชนาลัย จังหวัดสุโขทัย (Pongwittayawekin N,2008) และ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ

บรรเทาสาธารณภัย กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลบางช้าง อำเภอบางช้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (Kaewwongsa N, 2015) ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

กระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนนำมาจากตัวแบบกระบวนการจัดการสาธารณภัยของกรมป้องกัน

และบรรเทาสาธารณภัย มาเป็นตัวอย่างในการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้ง 3 มิติเวลา ตั้งแต่การจัดการสิ่งแวดล้อมก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย
แรงจูงใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ปัจจัยด้านความต้องการความปลอดภัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี มาจากแนวคิดทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow ในลำดับขั้นความต้องการลำดับแรกคือความต้องการทางกายภาพซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของการดำรงชีวิต และทฤษฎี ERG ของ Aldefer E= Existence Needs หมายถึงความต้องการเพื่อดำรงชีวิต ตัวแปรอิสระจิตสำนึกต่อส่วนรวม และปัจจัยด้านผู้นำชุมชน ผู้วิจัยนำมาจาก ผลงานวิจัยของ Waneesorn K. (2014) เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาผลกระทบทางน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านท่าท่อมและบ้านยางพระธาตุจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมีบทบาทสำคัญในการระดมการมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบทางน้ำ ประชาชนทั้งสองชุมชนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมสูงจึงทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน และผลงานของ Saenma S. (2012) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหาอุทกภัยของเทศบาลตำบลบ้านโอง อำเภอบ้านโอง จังหวัดลำพูน พบว่ากำหนดผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดเป็นแกนนำของประชาชนในการผลักดันนโยบายหรือการตัดสินใจของผู้บริหารเทศบาล และในปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมนำมาจากผลงานของ Yotaga B. (2013) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสมาชิกชุมชนในเขตเทศบาลเมืองท่าใหม่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่าปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันของสมาชิกชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของสมาชิกชุมชนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติมาจากแนวคิดของ Sabatier และMazmanian ได้แก่ 1) ปัจจัยที่เป็นโครงสร้างของนโยบาย 2) ปัจจัยที่ไม่ใช่เงื่อนไขของนโยบาย และปัจจัยด้านมาตรฐานและ

วัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากรของนโยบาย ทศนคติของผู้ปฏิบัติ ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมเสริมแรง มาจากแนวคิดของ Van Meter และ Van Horn (1975) ปัจจัยด้านความยากง่ายของนโยบาย การสนับสนุนจากสังคม มาจากแนวคิดของ Sabatier และ Mazmanian (1989) ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ภาวะผู้นำ มาจากแนวคิดของ Jantarasorn V. (2002)

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งหมายถึงการดำเนินการในเชิงป้องกัน ลดทอนความเสียหายจากสาธารณภัย การดำเนินการระหว่างเกิดสาธารณภัย รวมถึงการฟื้นฟูภายหลังเกิดสาธารณภัย ผู้วิจัยนำเอาความหมายของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (Office of the Public Sector Development Commission, 2013) มาใช้เป็นตัวแปรตามได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมคิด 2) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ 5) การมีส่วนร่วมประเมินผล และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งกำหนดโดยสมาคมการมีส่วนร่วมสากล (IAP2) ได้แก่ 1) การให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) 2) การปรึกษาหารือ (To Consult) 3) การให้เข้ามามีบทบาท (To Involve) 4) การสร้างความร่วมมือ (To Collaborate) 5) การเสริมอำนาจประชาชน (To Empower)

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่อยู่ในอำเภอฮอด ซึ่งมีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างกัน
2. ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่
3. ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชากรฐมี ความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง โดยเน้นการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิง

คุณภาพ จากการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วยประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 6 ตำบล จำนวน 37,917 คน

ประชากรกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้แก่นายอำเภอฮอด และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับประชากรกลุ่มที่ 1 โดยใช้สูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ในการคำนวณ โดยกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ .05 จากประชากรกลุ่มที่ 1 จำนวน 37,917 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 396 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยกำหนดชั้นภูมิของประชากรทุกตำบลและหมู่บ้านตามสัดส่วนประชากร จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยใช้วิธีการจับสลาก ประชากรกลุ่มที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) มีจำนวน 8 คน ได้แก่ นายอำเภอฮอด จำนวน 1 คน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้าน

ประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้มาตราไลเกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชากรรัฐ โดยแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบโดยใช้มาตราไลเกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ภัยในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบเลือกตอบโดยใช้มาตราไลเกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นคำถามปลายเปิด

การทดสอบหาความความเที่ยงตรง (Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยอิสระ เพื่อตรวจสอบ และนำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง สมบูรณ์ ตรงตามแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา จำนวน 30 คน จากนั้น จึงนำแบบข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการของ Cronbach (Cronbach's Reliability Coefficient Alpha) จะต้องได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ไม่ต่ำกว่า 0.70 ก่อนจะนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งผลการวิเคราะห์ ตัวแปรอิสระด้านปัจจัยการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .901 ตัวแปรอิสระด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชากรรัฐได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .893 ตัวแปรตามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .925

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคเกี่ยวกับปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชากรรัฐ ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนที่ 5 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ การทดสอบหาความความเที่ยงตรง (Validity) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยอิสระ เพื่อตรวจสอบ และนำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง สมบูรณ์ ตรงตามแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ห้องเครื่องปรกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอฮอดจำนวน 7 แห่ง ในการกระจายแบบสอบถามและนัดผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 7 คน เพื่อทำการสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์อำเภอฮอด เพื่อขอนัดสัมภาษณ์นายอำเภอฮอด ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ทุกชุด เมื่อเห็นว่าข้อมูลมีความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยนำเสนอในรูปแบบตารางและการบรรยาย **การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน** ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบที (t-test) ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาเทียบความหมายกับตารางแปลผลค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคเกี่ยวกับปัจจัยการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย และวิธีการวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 205 คน (ร้อยละ 51.8) ส่วนในด้านอายุพบว่า มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 31.1) มีอาชีพหลักส่วนใหญ่คือทำไร่/ทำสวน มีจำนวน 145 คน (ร้อยละ 36.6) รายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน มีจำนวน 133 คน (ร้อยละ 33.6)

ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ของประชาชนในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของประชาชนในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.72 โดยในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ด้านความต้องการความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ด้านผู้นำชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมระหว่างเกิดภัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมก่อนเกิดภัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมหลังเกิดภัยและด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ของประชาชนในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับมาก

ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชาธิรัฐ

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อปัจจัยปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชาธิรัฐ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.60 โดยในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้าน

สภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ด้านทรัพยากรของนโยบาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมเสริมแรง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ด้านความยากง่ายของนโยบาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชากรรัฐของอำเภอฮอดอยู่ในระดับมากทั้งในด้านปัจจัยที่เป็นโครงสร้างของนโยบายประชากรรัฐและปัจจัยที่ไม่ใช่เงื่อนไขของนโยบายประชากรรัฐ

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.47 โดยอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ด้านการมีส่วนร่วมคิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 อยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการปรึกษาหารือ (To Consult) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ด้านการให้เข้ามามีบทบาท (To Involve) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ด้านการสร้างความร่วมมือ (To Collaborate) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 และด้านการเสริมอำนาจประชาชน (To Empower) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 1

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สถิติ t-test และ One-Way ANOVA ในการทดสอบ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่อยู่ในอำเภอฮอด ซึ่งมีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างกัน โดยในด้านเพศ ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนอายุเพศ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 2

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ Pearson Correlation ผลการศึกษาพบว่ามีค่า R เท่ากับ .742 และค่า Sig (t-tailed) เท่ากับ .000 โดยมีค่า R ในทิศทางบวก และมีค่า Sig (t-tailed) < .05 หมายความว่าปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานข้อที่ 3

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชากรรัฐและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ Pearson Correlation ผลการศึกษาพบว่ามีค่า R เท่ากับ .808 และค่า Sig (t-tailed) เท่ากับ .000 โดยมีค่า R ในทิศทางบวก และมีค่า Sig (t-tailed) < .05 หมายความว่าปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชากรรัฐมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชากรรัฐมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอ
ฮอดจังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและ แบบสอบถามปลายเปิด

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค(SWOT)
ด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ในอำเภอฮอด

จุดแข็ง(S) คือประชาชนส่วนใหญ่มีจิตสำนึกต่อ
ส่วนรวม จุดอ่อน(W) คือทรัพยากรในการดำเนินงานมีไม่
เพียงพอทั้งในด้านบุคลากรและงบประมาณ ในด้านโอกาส
(O) คือเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยช่วยลดระยะเวลา
และขั้นตอนในการทำงาน อุปสรรค(T) คือสภาพเศรษฐกิจ
ตกต่ำ ทำให้ประชาชนมีเข้ามามีส่วนร่วมน้อยลง

ข้อเสนอแนะคือภาครัฐควรให้การสนับสนุน
ทรัพยากร งบประมาณ บุคลากรให้แก่หน่วยงานที่นำ
นโยบายไปปฏิบัติ รวมถึงชุมชนให้มากขึ้น รวมถึงการ
ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ให้แก่ชุมชนมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัย
ประชากรศาสตร์ด้านเพศที่แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วม
ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่แตกต่างกัน
สอดคล้องกับผลงานของ Kaewwongsa N. (2015) พบว่า
ประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้
ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ด้านการเตรียมตัวก่อนเกิดสาธารณภัย การมีส่วนร่วมขณะ
เกิดสาธารณภัย และการฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลงานของ
Pongwittayawekin N. (2008) พบว่าประชาชนที่มีระดับ
การศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการ
ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ
ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 และผลงานวิจัยของ กุลจิรา
เสาวลักษณ์จินดา (2555) พบว่าอายุ ระดับการศึกษา
อาชีพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการ
แหล่งท่องเที่ยวต่างกัน ส่วนเพศ สถานภาพ และรายได้
เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการ
จัดการแหล่งท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ
งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ
ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย” Pongwittayawekin N. (2008)
พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอ
ฮอดจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จาก
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน เพศชายมี 205 คน เพศหญิง
มี 191 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2 และ 51.8 ตามลำดับ ซึ่ง
ปริมาณไม่แตกต่างกันมาก ซึ่งหากวิเคราะห์ในส่วนของ
ปัจจัยด้านอายุพบว่าส่วนใหญ่มีอายุอยู่ที่ระหว่าง 31-40 ปี
คิดเป็นร้อยละ 31.1 ซึ่งเป็นวัยทำงาน ระดับการศึกษา
สูงสุดพบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี
จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 71.7 สอดคล้องกับจุดอ่อน
ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้านการมีส่วนร่วม
ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอด
จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ
ป้องกันป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประชาชนมีไม่
เพียงพอ ด้านอาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่มี
อาชีพทำไร่/ทำสวน จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 มี
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 133 คน
คิดเป็นร้อยละ 33.6 สะท้อนถึงอุปสรรคปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
ตกต่ำ ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้น้อยหากเทียบกับค่าแรง
ขั้นต่ำในปัจจุบัน

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 “ปัจจัยด้านการ
จัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใน
อำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งปัจจัยด้านการจัดการ
สิ่งแวดล้อม ซึ่งพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยในด้าน
ความต้องการความปลอดภัย ด้านจิตสำนึกต่อส่วนรวม
สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of
Needs Theory) ของ Maslow (1943) ในด้านความต้องการ
ความปลอดภัย และด้านสังคม และทฤษฎี ERG ของ
Alderfer (1972) ในด้านความต้องการเพื่อดำรงชีวิต และ
ความต้องการด้านสังคม โดยปัจจัยด้านการจัดการ
สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกต่อระดับการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณ
ภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลงาน
ของ Waneesorn K (2014)พบว่าประชาชนทั้งสองชุมชนมี

จิตสำนึกต่อส่วนรวมสูงจึงทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน

การค้นพบว่าระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ในระดับมาก ซึ่งหากประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ มีระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนที่ดีทั้งในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมก่อนเกิดภัยระหว่างเกิด หลังเกิดภัย มีความต้องการความปลอดภัยจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีผู้นำชุมชนที่มีความเป็นผู้นำ มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอ จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่มากยิ่งขึ้น

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 การค้นพบว่าปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชารัฐมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่ในระดับมาก เป็นการยืนยันตัวแบบของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านประชารัฐของ Van Meter และ Van Horn (1975) ซึ่งมุ่งอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เชื่อมโยงในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (A Model of the Policy Implementation Process) ในด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ทรัพยากรของนโยบาย การสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมเสริมแรง ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ทศนคติของผู้ปฏิบัติ และสอดคล้องกับผลงานของ Raksa K. (1996) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ศึกษากรณีโครงการเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ พบว่าความชัดเจนในเป้าหมายและวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์ความสำเร็จของโครงการเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

1. ในการจัดการสิ่งแวดล้อมก่อนเกิดภัย ภาครัฐควรส่งเสริมชุมชนโดยการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยใช้แนวทางการบูรณาการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็น

ฐาน (Community Based Disaster Risk Management : CBDRM) ซึ่งเป็นกระบวนการในการให้ชุมชนที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดสาธารณภัย มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมในกระบวนการวินิจฉัย วิเคราะห์ เฝ้าระวัง ฟื้นฟู และประเมินผล ในการจัดการความเสี่ยงสาธารณภัยเพื่อที่จะลดความเปราะบาง และเพิ่มสมรรถนะในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชน มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละชุมชน

2. ในการจัดการสิ่งแวดล้อมระหว่างเกิดภัย ภาครัฐควรใช้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในฐานะผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนทำหน้าที่ในการจัดการช่วยประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนระหว่างเกิดภัยทั้งในด้านการอพยพ การช่วยเหลือด้านการแพทย์ อาหาร สถานที่พักพิง การรักษาความปลอดภัย และการประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคนอก เป็นต้น

3. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม ภาครัฐควรมีการกระจายข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ควรหาโอกาสด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ เช่นสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ในส่วนชนบทที่ห่างไกลไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ ภาครัฐควรที่จะใช้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกระจายข่าวผ่านเสียงตามสาย หรือการประชุมหมู่บ้าน เป็นต้น

4. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนกำลังคน ทรัพยากรที่เพียงพอต่อการฟื้นฟูบูรณะชุมชนที่เกิดสาธารณภัยให้กลับคืนสู่สภาพเดิม เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัยมีผลโดยตรงกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5. ภาครัฐควรมีการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนในด้านภาวะผู้นำ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน และให้มีการประเมินการทำงานและความเหมาะสมของผู้นำชุมชนโดยประชาชนในชุมชนเองอย่างต่อเนื่อง

6. ภาครัฐควรมีการจัดกิจกรรมเสริมแรงด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมือง ด้านสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบปลูกจิตสำนึก รวมถึงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมเป็นประจำ ให้แก่ประชาชนทุกคนในอำเภอฮอด

7. ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมชุมชนในการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การอพยพ การเอาตัวรอดเมื่อเกิดสาธารณภัย รวมถึงให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัยโดยชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสาธารณภัย แนวทางในการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดภัย หรือคาดว่าจะเกิดภัย

8. ภาครัฐควรมีการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกัน หรือลดผลกระทบจากสาธารณภัย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังความเชื่อที่ไม่ถูกต้องเช่น การเผาป่าจะทำให้มีหมอกขึ้น เป็นต้น

ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านพระราชรัฐ

1. ภาครัฐควรกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายให้มีความชัดเจน มีมาตรฐาน โดยอาจมีการเทียบเคียงกับประเทศอื่นที่ประสบความสำเร็จ โดยพิจารณาให้เข้ากับบริบทของประเทศไทยอย่างเหมาะสม

2. ภาครัฐควรสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินนโยบายพระราชรัฐให้กับหน่วยงานในพื้นที่อย่างเพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่จะสามารถดำเนินโครงการกิจกรรม ที่สนองต่อนโยบายพระราชรัฐได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ

3. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายพระราชรัฐ โดยมีการค้นคว้า โดยนำข้อมูล ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ กลั่นกรอง สังเคราะห์ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุด

4. ภาครัฐควรที่จะส่งเสริมในด้านเศรษฐกิจของชุมชนซึ่งถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลถึงความกินดีอยู่ดีของประชาชนในชุมชน และมีผลกระทบต่อความร่วมมือของประชาชนในชุมชน โดยคำนึงถึงสภาพสังคมในชุมชน การปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินนโยบายให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน

5. ภาครัฐควรที่จะเชิญชวนภาคเอกชน องค์กรอิสระ ผู้ประกอบการในพื้นที่ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาร่วมสนับสนุนการดำเนินนโยบายพระราชรัฐ เช่นขอสนับสนุนในด้านองค์ความรู้ ทรัพยากรที่ใช้ดำเนินนโยบาย เป็นต้น

6. ภาครัฐควรที่จะคัดเลือกผู้นำชุมชน ตัวแทนที่จะเป็นผู้นำในการประสาน บูรณาการความร่วมมือจากภาค

ประชาชนในพื้นที่ที่จะดำเนินงานร่วมกับภาครัฐ โดยมีการประเมินความรู้ ความสามารถ ภาวะผู้นำ อย่างละเอียดรอบคอบ

7. ภาครัฐควรจัดให้มีการประเมินทัศนคติของผู้ปฏิบัติซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างรอบด้านโดยอาจให้มีการประเมินร่วมจากประชาชนในพื้นที่ เช่นการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

8. ภาครัฐควรคำนึงถึงความเหมาะสมของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยคำนึงถึงภาระ หน้าที่ ตามกฎหมาย จำนวนทรัพยากรที่มี บุคลากร ให้สอดคล้องกับนโยบายพระราชรัฐในแต่ละด้าน

9. หน่วยงานในพื้นที่ควรที่จะมีการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบูรณาการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมเสริมแรงต่าง ๆ เช่น หากเป็นการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านทรัพยากรป่าไม้ อาจขอสนับสนุนวิทยากรจากหน่วยพิทักษ์อุทยานในพื้นที่ เป็นต้น

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ให้ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

จากข้อค้นพบจากข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้ภาครัฐดำเนินการดังนี้

1. ภาครัฐควรเข้ามาเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้แก่ชุมชนมากขึ้น โดยอาจนำกระบวนการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Risk Management : CBDRM) มาใช้กับชุมชนที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดสาธารณภัย โดยอาจกระจายงาน งบประมาณ ให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ เช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

2. ภาครัฐควรสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับชุมชน เช่นกำหนดผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

3. ภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารด้านสาธารณภัยให้มากขึ้น โดยนำจุดแข็งในด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่นการติดต่อสื่อสารโดยใช้โทรศัพท์ Smartphone หรือระบบ Video Conference

4. ภาครัฐควรสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้แก่ชุมชนอย่างเพียงพอ

ทั้งในด้านบุคลากร เครื่องมือ งบประมาณ โดยเฉพาะชุมชนที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

5. ภาครัฐควรส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของชุมชนให้มากขึ้น เพื่อที่จะสามารถจัดอุปสรรคด้านสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ เพื่อที่ชุมชนจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น

6. ภาครัฐควรส่งเสริมด้านกิจการอาสาสมัครให้มากขึ้น เช่นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนซึ่งเป็นประชาชนในชุมชน

7. ภาครัฐควรมีมาตรการลงโทษอย่างจริงจังต่อผู้ที่ทำผิดกฎหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. หากจะมีการวิจัยในลักษณะเดียวกันควรใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression

Analysis) เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลและสามารถอธิบายความผันแปรต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อย่างละเอียดมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาประชาชนในอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ภาครัฐสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงนโยบายภาครัฐ แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมชน การแก้ไขปัญหาในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมต่อไป

3. ควรมีล่ามภาษาถิ่นเพื่อที่จะสามารถช่วยแปลแบบสอบถาม เพื่อที่จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นชาวชนเผ่า

บรรณานุกรม

- Department of Disaster Prevention and Mitigation. (2016). Disaster Risk Reduction into Sustainable Development. United Nations Development Programme's Office Thailand.
- Department of Disaster Prevention and Mitigation. (2016). Disaster Risk Reduction. Work Printing Co.,Ltd.
- Waneesorn K. (2014). Participation Process in Water Pollution Problem Solving of Ban Thathum and Ban Yang Phra That Communities, Chiang Mai University.
- Kupimai S. (2012). Community Participant in Management of Tourist Attractions: A Case Study of In Buri District, Sing Buri Province. Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
- Raksa K. (1996). Salient Factors Affecting the Success of Public Policy Implementation : A Case Study of Land Titling Development Project. Chulalongkorn University.
- Samartkit T. (2003). Public Participation in Disaster Prevention and Mitigation : A Case Study Muang Phetchabun District Phetchabun Province. Burapha University
- Kaewwongsa N. (2015). The Participation of People in Disaster Prevention and Mitigation, Case Study: Bang Sai Sub-district Municipality, Bang Sai District, Phranakhon Si Ayutthaya Province. Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
- Pongwittayawekin N. (2008). Public Participation in Si Satchanalai Subdistrict Administrative Organization's Operation, Sukhothai Province. Uttaradit Rajabhat University
- Yotaga B. (2013). Participation of Community Members in Environmental of Thamai Municipal, Thamai District. National Institute of Development Administration.
- Jantarasorn V. (2002). Policy Implementation (4th Edition). Bureaucracy Reform's Board.
- Saenma S. (2012). People's Participation in Management of Flood Problems of Ban Hong Municipality, Ban Hong District, Lumphun Province. Chiangmai University Office of the Public Sector Development Commission. (2013). Participatory Governance. Retrieved form https://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=5&content_id=708
- Alderfer C. (1972). Existence, relatedness & growth. New York: Free Press.
- Maslow A.(1970). Motivation and Personality. New York: Harper and Row
- Mazmanian D., Sabatier P. (1989). Implementation and Public Policy. Glenville, Illinois. Scott Foresma and Company
- Van Meter D. & Van Horn C. (1975). The Policy Implementation Process : A Conceptual Framework. Administration and Society.